

2. ÚZEMÍ A PODNEBÍ

Česká republika je vnitrozemským státem, ležícím uprostřed mírného pásu severní polokoule ve střední části Evropy. Svou rozlohou 78 866 km² je mezi evropskými státy na 21. místě, počtem obyvatel 10 251 079 na 12. místě a hustotou zalidnění 130 obyvatel na 1 km² na 13. místě v Evropě. Státní hranice tvoří sousedství s Polskem (761,8 km), Německem (810,3 km), Rakouskem (466,3 km) a Slovenskem (251,8 km).

Od 1. 1. 2000 platí v České republice nové územní uspořádání a stávající okresy jsou seskupeny do 14 krajů vč. Hl. m. Prahy, jako samostatného kraje.

K 1. 1. 2005 bylo převedeno 28 obcí mezi kraje a okresy:

- a) Vymezení území kraje Vysočina a Jihomoravského kraje se změnilo takto: území obcí Borač, Borovník, Černvín, Dolní Loučky, Doubravník, Drahonín, Horní Loučky, Kaly, Katov, Křižínkov, Kuřimská Nová Ves, Kuřimské Jestřabí, Lubné, Nedvědice, Níhov, Olší, Pernštejnské Jestřabí, Rojetín, Říkonín, Skryje, Tišnovská Nová Ves, Újezd u Tišnova, Vratislávka a Žďárec (okres Žďár nad Sázavou) a obce Senorady (okres Třebíč) přešla z území kraje Vysočina do území Jihomoravského kraje (okres Brno-venkov).
- b) Vymezení území Moravskoslezského kraje a Olomouckého kraje se změnilo takto: území obcí Huzová, Norberčany a Moravský Beroun (okres Bruntál) přešla z území Moravskoslezského kraje do území Olomouckého kraje (okres Olomouc).

Na konci roku 2002 byla ukončena činnost okresních úřadů a významná část jejich kompetencí byla přenesena na 205 obcí s rozšířenou působností, které zahájily svoji činnost od 1. 1. 2003. K 1. 1. 2005 38 obcí změnilo příslušnost do správních obvodů obcí s rozšířenou působností. Změna nastala u správních obvodů obcí s rozšířenou působností Česká Lípa a Liberec v Libereckém kraji, Dobruška, Hořice, Hradec Králové, Jičín, Trutnov a Vrchlabí v Královéhradeckém kraji, Bystřice nad Pernštejnem, Náměšť nad Oslavou a Velké Meziříčí na Vysočině, Ivančice a Tišnov v Jihomoravském kraji, Šternberk v Olomouckém kraji, Bílovec, Bruntál, Český Těšín, Frenštát pod Radhoštěm, Frýdlant nad Ostravicí, Nový Jičín, Odry, Opava, Rýmařov a Třinec v Moravskoslezském kraji.

Územím České republiky prochází hlavní evropské rozvodí oddělující povodí Severního, Baltského a Černého moře. Rozvodním uzlem těchto tří moří je Králický Sněžník (1 423 m n. m.). Hlavní říční osy jsou v Čechách Labe (370 km) s Vltavou (433 km), na Moravě především Morava (246 km) s Dyjí (306 km) a na severu Moravy a ve Slezsku Odra (135 km) s Opavou (131 km).

Z hlediska fyzicko-geografického leží Česká republika na rozhraní dvou různých horských soustav, lišících se od sebe stářím i geologickým a geomorfologickým vývojem. Západní a střední část České republiky vyplňuje Česká vysočina, vytvořená v podstatě koncem prvohor a mající převážně ráz pahorkatin a středohory (Šumava, Český les, Krušné hory, Krkonoše, Orlické hory, Jeseníky). Do východní části státu zasahují Západní Karpaty, které nabyly své nynější podoby v třetihorách (Beskydy). Rozhraní mezi oběma horskými systémy vyplňuje pásmo úvalů.

Podnebí České republiky se vyznačuje vzájemným pronikáním a míšením oceánských a kontinentálních vlivů. Je charakterizováno západním prouděním s převahou západních větrů, intenzivní cyklonální činností způsobující časté střídání vzduchových hmot a poměrně hojnými srážkami. Přímořský vliv se projevuje hlavně v Čechách, na Moravě a ve Slezsku přibývá kontinentálních podnebních vlivů. Velký vliv na podnebí České republiky má nadmořská výška a reliéf. Z celkové plochy státního území leží 52 817 km² (66,97 %) v nadmořské výšce do 500 m, 25 222 km² (31,98 %) ve výšce od 500 m do 1 000 m a pouze 827 km² (1,05 %) ve výšce nad 1 000 m. Střední nadmořská výška České republiky je 430 m.

Rovněž flora a fauna vyskytující se na území České republiky svědčí o vzájemném pronikání hlavních směrů, kterými se v Evropě šířilo rostlinstvo a živočišstvo. Lesy, převážně jehličnaté, zauímají 33 % celkové rozlohy České republiky.

Také půdní pokryv se vyznačuje značnou variabilitou, a to jak zrnitostním složením půd, tak i rozšířením jednotlivých půdních typů. Nejrozšířenějším typem půd v České republice jsou hnědé půdy (kambizemě).

Údaje kapitoly jsou srovnatelné s údaji publikovanými ve statistických ročenkách minulých let.

* * *

Podrobnější informace je možno získat v pravidelných publikacích ČSÚ vydávaných podle Edičního plánu na rok 2006 v tematické skupině 1 - SOUBORNÉ INFORMACE, podskupině 13 - Informace o regionech, městech a obcích:

- „Počet obyvatel v obcích České republiky k 1. 1. 2006“ – srpen 2006
- „Malý lexikon obcí ČR 2006“ – 4. čtvrtletí 2006
- „Okresy České republiky v roce 2005“ – 4. čtvrtletí 2006
- „Kraje České republiky 2005“ – 4. čtvrtletí 2006

Další údaje jsou zveřejňovány na internetových stránkách Českého statistického úřadu:

- http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/regiony_mesta_obce_souhrn
- <http://vdb.czso.cz/vdb/>

nebo dalších institucí:

- <http://www.chmi.cz/> - Český hydrometeorologický ústav
- <http://www.vugtk.cz/> - Výzkumný ústav geodetický, topografický a kartografický

Česká republika v roce 2005

Czech Republic in 2005

Největší obec <i>Largest municipality</i>	Praha	1 181 610 obyvatel <i>inhabitants</i>	hlavní město <i>Capital City</i>
Nejmenší obec <i>Smallest municipality</i>	Vlkov	19 obyvatel <i>inhabitants</i>	okres České Budějovice <i>České Budějovice District</i>
Nejvýše položené sídlo <i>Settlement placed highest</i>	Filipova Huť	1 093 m n. m. <i>a.s.l.</i>	okres Klatovy <i>Klatovy District</i>
Nejniže položené sídlo <i>Settlement placed lowest</i>	Hřensko	130 m n. m. <i>a.s.l.</i>	okres Děčín <i>Děčín District</i>
Nejvýše položený bod <i>Highest point</i>	Sněžka	1 602 m n. m. <i>a. s. l.</i>	pohoří Krkonoše <i>Krkonoše Mountain range</i>
Nejniže položený bod <i>Lowest point</i>	výtok Labe u Hřenska <i>Discharge of the Labe river at Hřensko</i>	115 m n. m. <i>a. s. l.</i>	okres Děčín <i>Děčín District</i>
Nejhlubší propast <i>Deepest chasm</i>	Hranická propast	¹⁾ 274,5 m	okres Přerov <i>Přerov District</i>
Největší národní park <i>Largest national park</i>	Šumava	685,2 km ²	pohoří Šumava <i>Šumava Mountain range</i>
Největší chráněná krajinná oblast <i>Largest landscape area protected</i>	Beskydy	1 160 km ²	pohoří Beskydy <i>Beskydy Mountain range</i>
Nejdelší řeka <i>Longest river</i>	Vltava	433 km	Čechy <i>Bohemia</i>
Největší plocha povodí <i>Largest catchment area</i>	Labe	51 103,9 km ²	Čechy <i>Bohemia</i>
Největší jezero <i>Largest lake</i>	Černé jezero	18,4 ha	pohoří Šumava <i>Šumava Mountain range</i>
max. hloubka / <i>depth</i>		39,8 m	
Největší rybník <i>Largest pond</i>	Rožmberk	489 ha	okres Jindřichův Hradec <i>Jindřichův Hradec District</i>
max. hloubka / <i>depth</i>		6,2 m	
Největší přehradní nádrž <i>Largest dam reservoir</i>	Lipno	4 870 ha	pohoří Šumava <i>Šumava Mountain range</i>
max. hloubka / <i>depth</i>		20 m	
Nejteplejší minerální pramen <i>Hottest thermal spring</i>	Vřídlo	72 °C	Karlovy Vary
Nejvyšší denní maximální teplota vzduchu <i>Highest daily maximum air temperature</i>	Plzeň, Mikulka 29. 7. 2005	38,3 °C	Plzeň
Nejnižší denní minimální teplota vzduchu <i>Lowest daily minimum air temperature</i>	Horská Kvilda 2. 3. 2005	-31,2 °C	pohoří Šumava <i>Šumava Mountain range</i>
Nejvyšší denní úhrn srážek <i>Highest daily precipitation</i>	Rychnov nad Kněžnou 23. 5. 2005	121,4 mm	okres Rychnov nad Kněžnou <i>Rychnov nad Kněžnou District</i>
Nejvyšší výška sněhové pokrývky <i>Deepest snow cover</i>	Labská bouda 15. 3. 2005	345 cm	pohoří Krkonoše <i>Krkonoše Mountain range</i>

¹⁾ dosud největší potvrzená hloubka

¹⁾ The greatest depth recorded to date